

Jat. 15/6-60

KUUSIKKAINEN KUNNIN MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

(Jatkoa inventointikertomukseen. Vuosittain jatkettu edellisen
vuoden kartonkista)

KUUSIKKAINEN KUNNIN MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

ALUEKARTTA

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset.

ALUEKARTTA

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset. Tämä on jatkosivu edellisestä
kartasta, jossa on kuvattu kunnan alueen
muinaisjäännökset.

48 - 58

Suomussalmen kiinteitä muinaisjäännöksiä

Jatkoa inventointikertomukseen. 1959.

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset.

KUUSIKKAINEN KUNNIN MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset.

ALUEKARTTA

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset. Tämä on jatkosivu edellisestä
kartasta, jossa on kuvattu kunnan alueen
muinaisjäännökset. Tämä on jatkosivu edellisestä
kartasta, jossa on kuvattu kunnan alueen
muinaisjäännökset.

Kuusikkain kunnan aluekartta, jossa on merkittävät
muinaisjäännökset. Tämä on jatkosivu edellisestä
kartasta, jossa on kuvattu kunnan alueen
muinaisjäännökset.

SUOMUSSALMEN KIINTEITÄ MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

1959

(Jatkoa inventointikertomukseen. Numerointi jatkuu edellisen vuoden kertomuksesta)

RUHTINAANSALMI

48. SALMENNIEMI

Omistaja Kalle Juntunen, Ruhtinaansalmi Perttula

Valokuva 24090

Löydöt KM 14834:1-8

Juntusrannan kahden järven, Kylmäjärven (eli Juntusjärven) ja Kokkojärven välille pistää pohjoisesta pitkä ja matala niemi, Salmenniemi. Sen pää on puuton ja melko tasainen heinikkoniemi, jonka maaperä on etupäässä savea. Kasvillisuus on heinää ja saraa sekä siellä täällä pensaita. Tämän niemen itärannalta, siis Kylmäjärven puolelta, läheltä niemen päätä löytyi merkkejä asuinpaikasta. Niitä olivat mm pienet saviastian murut, pii-iskos ja muutamat kvartsi-iskokset ja ~~saaneet~~. Maaperän laadun vuoksi ei kulttuurikerrosta voinut erottaa ja myös asuinpaikan laajuus jäi toteamatta.

49. MAIKONSÄRKÄ

Omistaja: Oskari Juntunen, Ruhtinaansalmi Maikonaho

Valokuvat 24091 - 24095

Löydöt: KM 14835:1-27

Kylmäjärven etelärannalta suunnilleen vastapäätä Juntusrannan kirkkoa aikaa suunnilleen koillis-lounaissauntaan kulkeva hiekkasärkkä, joka päättyy Kaarronlammen rantaan. Tämän Maikonsärkän kylän puoleisesta päästä oli talollisenpoika Jaakko Kela, joka edellisenä kesänä oli mukana Kalmosärkän kaivauksessa, löytänyt myöhemmin syksyllä pienen uurrenuijan, pii-iskoksen ym asuinpaikkaan viittaavaa tavaraa, jotka kaivausten 1959 taas alkaessa sain haltuuni. Koska löytäjä itse oli sotaväessä, jäi lähempi löytökoh- ta epävarmaksi ja samoin jäivät saamatta saviastian palaset, joita oli kuulemma myös löytynyt.

Maikonsärkän pohjoispää on matalaa ja hyvin kulunutta hiekkasärkkää. Siellä on mm vanhoja malminsulatuspaikkoja. Sieltä täältä löytyi asuinpaikkaan viittaavia merkkejä, kvartssia ja palanutta luuta. Keramiikkaa ei ollut. Kulttuurikerros oli heikkoa. Kauem-

pana järvestä ei enää näyttänyt olevan asutusjälkiä.

50. MÄKELÄN RANTA

Omistaja :Edvin Juntunen, Ruhtinaansalmi Mäkelä

Valokuva 24096

Löydöt KM 14836:1-10

Mäkelän talon venevalkamasta Kylmäjärven pohjoisrannalta löytyi joukko kvartsiesineitä ja -iskoksia, mm kvartsinuolen katkelma (KM 14836:2), aivan rantahietikolta. Ylempänä oli peltoa, jossa tarkempia tutkimuksia ei voinut tehdä, mutta ainakaan rantaan johtavalta polulta ei löytynyt mitään. Mahdollisesti asuinpaikka on ollut aivan rannassa. Ranta oli kivikkoista, vain valkaman kohdalta perattu ja asuinpaikan laajuutta ei voinut todeta.

51. SARALA

Omistaja: Ville Juntunen, Ruhtinaansalmi Sarala

Valokuva 24097

Löydöt KM 14837:1-3

Kokkojärven itärannalla, Juntusrannan "keskuksesta" n. 3 km pohjoiseenolevan Saralan talon pihalta löytyi joukko kvartsi-iskoksia, joukossa pari kaapimen tapaista. Ne tulivat talon lounaispuolelta, järveen päin viettävältä rinteeltä. Paikka on uutisraivausta, mäntymetsä on suurimmaksi osaksi raivattu pois. Se on melko korkealla järven pinnasta, rantaan on matkaa n. 200 m. Maaperä on hyvin kivikkoista soramaata.

52. PÄÄTALO

Omistaja: Elsa Juntunen, Ruhtinaansalmi Päätalo

Löydöt KM 14837:4-5

Edellämainitun Salmenniemen kainalosta Kokkojärven puolelta Päätalon maalta löytyi läheltä Kainuun Osuusliikkeen rantaa muutamia kvartsi-iskoksia, jotka mahdollisesti ovat peräisin asuinpaikalta. Ranta oli hyvin kulunutta ja ylempänä oleva viljelys esti paikan tarkemman tutkimisen.

UITONMAJA

Vrt M. Huurteen inventointikertomus v:lta 1957 n:o 21

Löydöt KM 14838:1-10

Kuten mainitusta inventointikertomuksesta selvää, löytyi Ruhtinaansalmen itärannalla olevan Uitonmajan luota asuinpaikkaan viittavia kvartsi-iskoksia. Kesällä 1959, jolloin vesi oli huomattavasti matalammalla, osoittautui, että asuinpaikan pääalue oli ilmeisesti mekko alhaalla majan lounais- ja länsipuolella. Ranta oli täällä kivikkoista ja ryteikköistä ja veden alhaisuudesta huolimatta niin märkää, ettei tarkempia tutkimuksia voinut suorittaa.

53. TORMUA, TORMUANSÄRKKÄ

Omistaja Jooseppi Heikkinen, Ruhtinaansalmi Tiensuu

Valokuvat 24109 - 24111

Löydöt KM 14839:1-57

Tormuanjärven itärannalla, vastapäätä v:n 1958 inventointikertomuksessa mainittua Alajoen niskaa (n:o 38) Tiensuun eli Särkän talon länsipuolella on järven rannassa särkkä (vrt main.inv.kert. valok. 22993), joka suuresti muistuttaa Kalmosärkkää. Sekin on pitkä kapeahko mäntyä kasvava hiekkasärkkä, joka noudattaa järven rantaa. Tulva-aikoina vesi kuluttaa särkän kuvetta ja veden matalalla ollessa on rannassa laaja hietikko, jolta saattaa kerätä erilaisia asuinpaikkalöytöjä. MM: seeltä löytyi keramiikkaa, 6 piikaavinta, hioimen kappaleita ja kvartseja.

Niin ~~siinä~~ vahvaa kulttuurikerrosta, jollainen oli Kalmosärkän kummassakin päässä, ei täällä näkynyt, mutta kuitenkin särkän päässä erottui selvä kulttuurimaa.

84

Parisataa metriä särkän päästä länteen on toinen, pieni särkkä ja myös siellä oli asutuksen merkkejä.

Tormuan järveen ei Kiantajärven säännöstely ulotu, mutta joka vuosi tulvat kuluttavat särkkää yhä enemmän.

54. SAARIJÄRVI RYTYS

Valokuva 24112

Löydöt KM 14840:1-13

Saarijärven länsirannalla Selkoskylään johtavan uuden maantien varressa olevan Rytyn talon maalta löytyi joukko asuinpaikkaan viittaavia kvartseja. Löytöpaikka oli aivan lähellä maantietä taloon johtavan polun varressa ja maantien vieressä olevan sorakuopan vaiheilla. Alue on loivasti järveen päin viettävää

rinnettä, ylempänä on peltoa, mutta maantien lähellä viljelemätöntä pensikkoa ja varvukkoa.

Rytyksen talo oli juuri vaihtanut omistajaa ja uudesta omistajasta sain sekville vain, ettei hän asu talossa vaan Piispajärven kylässä.

55. PIISPAJÄRVI, PERANKA RANTA-AHO

Omistaja Toivo Tauriainen, Peranka Ranta-aho

Valokuvat 24121-24129

top kartta 4512 07 PERANGANNIEMI

Löydöt KM 14843:1-9

koord. x = 7252 52, y = 447 82

Mv Toivo Tauriainen oli löytänyt talonsa Ranta-ahon pellostakourutaltan ja poikkikirveen. Paikalla käydessäni totesin, että siinä on asuinpaikka.

Ranta-aho sijaitsee Pikku-Perankajärven etelärannalla n. 9 km Kuusamon maantieltä Näljängälle johtaman tien varressa, maantien ja järven välillä. Mainitut kiviaseet oli löydetty talon perunamaasta päärakennuksen ja ukkorakennusten väliltä. Niiden lisäksi oli löytynyt vielä puolivalmiin reikäkiven puolikas, mutta se oli hukkaantunut. Paikalla oli havaittu myös palaneita kiviä. Kvartsi-löydöt osoittivat kysymyksessä olevan asuinpaikan. Maaperä oli soransekaisista hiekkaa, maasto vietti loivasti järveen, jonne matkaa tuli satakunta metriä.

56. PIISPAJÄRVI PERANKA VASIKKASAARI *(top kartta 4512 07 PERANGANNIEMI)*

Valokuva 24124

koord x = 7252 98, y = 447 90

Ranta-ahon kohdalla on Pikku-Perangassa Vasikkasaari, jossa mv Tauriainen oli kaivellut "vanhaa hautapaikkaa". Kysymyksessä on pyöreähkö n. 5 m läpimittainen maakumpu, jonka keskellä on pystyssä n. 1 m korkuinen kivi. Kumpu on selvästi ihmisen tekemä, sen ympärillä on syvennys, josta maa on kasattu. Pystykiven juureen on kaivettu syvä kuoppa, mutta mitään erikoista ei siinä näkynyt. Ei myöskään kivessä ollut mitään merkkejä.

1969 Vuoksuvaara, Suontaanen & Siivolaan kartta, MH.

57. HOSSA MULTIVIERU

Omistaja Olli Seppänen, Ämmänsaari, Hossan linja Multila.

Valokuvat 24125

Löydöt KM 14844:1-25

Suomussalmen ja Kuusamon rajalla on pitkä Iijärvi, jonka pohjoisranta kuuluu Kuusamoon, eteläpuoli taas Suomussalmeen. Järven län-

sipään eteläosassa on Hietalahti. Tämän itärannalla, Multilan talon kohdalla kulkee rannan suuntaisesti korkea hiekkasärkkä, Multivieru. Sen järven puoleinen rinne on pahasti vierinyt ja leveältä rantahietikolta löytyi runsaasti kvartsiesineitä ja yksi pieni ppi-kaavinkin. Törmän reunassa ei näkynyt ollenkaan kulttuurikerrosta ja todennäköisestä asuinpaikka on kokonaan huuhtoutunut järveen.

58. HOSSA HIETALAHTI

Omistaja Olli Seppänen (ks ed.)

Valokuvat 24125-24126

Löydöt KM 14845:1-13

Myöskin mainitun Hietalahden länsirannalta löytyi asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Sielläkin on hiekkasärkkä, pienempi ja matalampi kuin Multivieru, mutta samoin pahasti kulunut. Kulttuurikerrosta ei näkynyt, kvartsit olivat rantahietikolla.

Helsingissä 15.6.1960

Matti Hänninen

24090

Suomussalmi
Ruhtinansalmi
Salmenniemi (n:o 48)

Kuva 1

Salmenniemi Kellolaisten-
tulelta (Länneestä) valo-
kuvattuna

24091

Suomussalmi
Luhtinansalmi
Maikonsärkkä (n:o 49)

KUVA 2.
MAIKONSÄRKÄN POHJOISPÄÄTÄ

24092

KUVA 3
MAIKONSÄRKÄ ON PAHASTI VEDEN
KULUTTAMA

24093

KUVA 4.
MAIKONSÄRKÄÄ, TAUSTALLA JUNTUSRANTA

SUOMUSSALMI
RUHTINANSALMI
MAIKONSÄRKÄ (N:o 49)

24094

KUVA 5.
MAIKONSÄRKÄN POHJOISPÄÄ.

24095

KUVA 6.
RANTAHIETIKKOA
MAIKONSÄRKÄN KOHDALLA

SUOMUSSALMI
RUHTINANSALMI
MÄKELÄN RANTA (n:o 50)

24096

KUVA 2.
MÄKELÄN VENEVALKAMA. LÖYTÖJÄ
TULI KUVASSA NÄKYVÄLTÄ HIETIKOLTA
TAUSTALLA KEMILÄN, PERTTULAN JA
PALOKUNNAAN TALOT

SUOMUSSALMI
RUHTINANSALMI
SARALA (n:o 51)

24097

KUVA 8.
KVARTSIA LÖVTYI TALON EDESSÄ
OLEVALTA KIVIKKORINTEELTÄ

SUOMUSSALMI
RUHTINANSALMI
PÄÄTALO 52

KUVA 25009
PÄÄTALON RANTAA. TAAEMPANA
JUNTUSRANNAN PÄÄLAITURI.

*Siirotetty v. m. 1959
kestin mukaan*

M. HUURRE 1960

24109

SUOMUSSALMI
RUHTINAANSALMI
TORMUAN SÄRKÄ
(n:053)

KUVA 9
TORMUANJÄRVEN RANTAHIETIKKOA SÄRKÄN
KOHDALLA. TAUSTALLA TIENSUUN TALO

24110

KUVA 10
TORMUAN SÄRKÄN LÄNSIPÄÄ

24111

KUVA 11
TORMUAN PIKKUSÄRKÄ

24112

SUOMUSSALMI
RUHTINAANSALMI
SAARIJÄRVI,
RYTYS (n:o 54)

KUVA 12
RYTYKSEN TALO TAUSTALLA, TIE VIE
SINNE AUTO N KOHDALTA.
ETUALALLA SELKOSYLÄÄN VIEVÄ TIE-
KUVATTU LÄHELTÄ SAARIJÄRVEN RANTAA.

SUOMUSSALMI
PIISPÄJÄRVI
PERANKA
RANTA-AHO (n:o 55)

24121

KUVA 13.
RANTA-AHO VASIKKASAARESTA PÄIN
ASUINPAIKKA RAKENNUSTEN VÄLILLÄ

24122

KUVA 14.
LÖYTÖPAIKKA IDÄSTÄ

24123

KUVA 15.
LÖYTÖPAIKKA LÄNNESTÄ

SUOMUSSALMI
PIISPÄJÄRVI
VASIKKASAARI
(n:o 56)

24124

KUVA 16
KUMPU PYSTYKIVINEEN,
KIVEN JUURELLA UTELIAITTEN
KAIVAMA KUOPPA.

Suomussalmi
Hossa
Multivieru ja
Hieta lahti
(n:ot 57 ja 58)

Kuva 17.
Hieta lahden asuinpaikka lännestä,
taustalla Multivierun asuinpaikka → ↓